

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗВІТ
ЦЕНТРУ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРО СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ В РДГУ 2019/2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

Рівне-2020

ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РДГУ

Забезпечення якості вищої освіти в РДГУ здійснюється відповідно Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Рівненському державному гуманітарному університеті (2018 р.), розробленого на підставі норм Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556- VII, положень Постанови КМУ від 10.05.2018 р. №347 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187», Статуту університету та з урахуванням вимог, викладених в Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності закладів освіти та в Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в РДГУ охоплює низку процедур і заходів щодо:

розроблення й оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Університеті;

впровадження стратегічних розробок, пов'язаних з якістю, в рамках процедур забезпечення якості, а також їх удосконалення відповідно до стратегії розвитку закладу вищої освіти;

сприяння формуванню академічної культури якості в університеті;

організації та здійснення моніторингу якості вищої освіти та освітньої діяльності за такими напрямками: якість освітнього процесу (якість проведення навчальних занять, якість функціонування освітнього середовища, задоволеність студентів викладацькою діяльністю науково-педагогічних працівників, задоволеність викладачів умовами праці, якість освітніх програм); якість умов освітнього процесу (рівень підготовки вступників; кадрове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення, підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників); якість результатів освітнього процесу (успішність здобувачів вищої освіти, рівень сформованості загальних і професійних компетентностей, працевлаштування випускників);

періодичного аналізу та перегляду освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності нагальним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти;

організації опитувань (анкетувань, оцінювань тощо) здобувачів вищої освіти та викладачів з питань якості організації освітнього процесу;

забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників Університету і здобувачів вищої освіти;

інформування усіх зацікавлених сторін про стан якості освіти й освітньої діяльності Університету через інформаційні ресурси;

формування на підставі моніторингових досліджень рекомендацій щодо управлінських рішень з підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У 2019/2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Упродовж 2019/2020 року Центром якості освіти реалізовано низку заходів, спрямованих на вдосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Рівненському державному гуманітарному університеті:

1. Удосконалено зміст анкетування та збільшено кількість анкет як ключового інструменту забезпечення зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників щодо якості вищої освіти та освітньої діяльності, зокрема:

- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти в РДГУ;
- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості контролю;
- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо академічної доброчесності;

- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо забезпечення принципів студентоцентризму в РДГУ:
- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми;
- анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо організації дистанційного навчання;
- комплексна анкета для опитування здобувачів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти в рдгу;
- анкета для опитування науково-педагогічних працівників щодо якості організації освітнього процесу;
- анкета для опитування науково-педагогічних працівників щодо організації дистанційного навчання в РДГУ;
- анкета для опитування випускників щодо підвищення якості освітньої програми;
- анкета для опитування роботодавців щодо якості освітньої програми.

Питання оновлених анкет складались з урахування критеріїв оцінювання якості освітньої програми, викладених у Положенні про акредитацію освітніх програм (2019 р.), за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, і охоплюють комплекс проблем, що стосуються таких важливих аспектів сучасного освітнього процесу, як якість освітніх програм та участь здобувачів освіти у їх перегляді і оновленні; можливостей забезпечення власної траєкторії розвитку здобувачів освіти, якості організації освітнього процесу (форм і методів навчання контролю навчальних досягнень здобувачів освіти), якості освітнього середовища (зокрема у сесні забезпеченні принципів студентоцентризму, питань академічної доброчесності) тощо. У зв'язку з переведенням навчання у дистанційну форму було розроблено анкети, з допомогою яких отримано змогу виявити ставлення здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників до нових умов навчання, виокремити труднощі, з якими стикаються учасники освітнього процесу.

2. З метою отримання можливості для дистанційного зворотного зв'язку з учасниками освітнього процесу змінено форму підготовлених анкет та розміщено їх на сайті Університету для проведення опитування в режимі онлайн.

3. Проведена робота стосовно активізації учасників освітнього процесу до участі в опитування у напрямках:

- посилення взаємодії з представниками студентського самоврядування;
- вдосконалення системи комунікацій з деканатами, інститутом мистець, кафедрами, кураторами академічних груп;
- вдосконалення інформаційної кампанії щодо участі в опитуваннях: розповсюдження інформації щодо процедури опитування, її важливості для підвищення якості освіти на вебсайті університету, в соціальних мережах Facebook та Telegram;
- інформування деканів факультетів та директора інституту мистецтв про активність здобувачів вищої освіти в опитуваннях.

4. Удосконалено технічний супровід системи опитування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, якій реалізувався з допомогою онлайн-анкетування, що оптимізує і прискорює процес опрацювання отриманих даних.

5. Забезпечено комплекс заходів щодо вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності на факультетах та в інституті мистецтв, а саме:

- удосконалено систему показників перевірки якості діяльності кафедр (зокрема їх готовності до 2020-2021 н.р.), розроблених на підставі критеріїв оцінювання якості освітньої програми, викладених Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та висновків експертних комісій, зроблених під час акредитації освітніх програм («Середня освіта (біологія)», «Середня освіта (музичне мистецтво)»), за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті;
- узгоджено з навчально-методичною радою Університету план перегляду освітніх програм, за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті;
- взято участь у складі комісії, створеної наказом ректора Університету, з перегляду освітніх програм (К. В. Джеджера, О. Б. Вершинська);

6. Взято участь у вебінарах, організованих в рамках проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP): «Як провести сесію онлайн» (О. Бершадська), «Академічна доброчесність як політика ЗВО» (Я. Чапайло), «Академічна доброчесність в точних науках» (В. Бахрушин), «Редагування наукових текстів» (Б. Романцов) (<https://saiup.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/>). Проект спрямований на обмін досвідом та забезпечення співпраці вітчизняної та зарубіжної педагогічної спільноти задля підтримки академічної доброчесності та якості освіти, формування академічної культури як важливої складової трансформації української освітньої системи. Ознайомлено структурні підрозділи Університету зі змістом вебінарів.

7. Підготовлено статтю: Академічна доброчесність як моральний орієнтир професійної підготовки майбутніх вихователів. *Інноватика у вихованні*. 2019. № 10. С. 157–164 (автор К. В. Джеджера).

ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Внутрішній моніторинг якості вищої освіти в Університеті проводився за такими напрямками:

1. Оцінювання якості освітнього процесу.

Освітній процес в університеті спрямований на забезпечення якості вищої освіти у контексті виконання завдань з реформування освітньої діяльності. Нормативною базою для їх реалізації є Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Указ Президента України від 12.01.2015 р. №5 «Про Стратегію сталого розвитку Україна – 2020», наказ МОН України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти.

Головні вектори вдосконалення якості освітнього процесу були зорієнтовані на оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентнісного та студентоцентрованого підходу, підвищення якості освітніх програм, створення безпечного освітнього середовища; впровадження інноваційних навчальних технологій, стимулювання науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти до проведення наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

Питання забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності виносяться на обговорення засідань кафедр, вчених рад факультетів та інституту мистецтв, Вченої ради і ректорату університету.

Освітні програми розглядаються комісією у складі представників навчально-методичної ради університету (голова комісії проф. Р. Л. Сойчук), Центру якості освіти, навчального відділу та навчально-методичного відділу (ліцензування та акредитації), після чого розміщені на вебсайті університету.

Необхідні зміни в освітньо-професійні програми та робочі навчальні плани з певних спеціальностей вносяться відповідно до затвердження стандартів вищої освіти.

На факультетах та в інституті мистецтв забезпечується можливість індивідуального вибору вибіркового дисциплін, зазначених в освітньо-професійних програмах та навчальних планах відповідно до особистісних потреб студентів.

В університеті розроблені робочі програми з усіх навчальних дисциплін

Освітній процес в університеті проводиться згідно з освітньо-професійними програмами та відповідними навчальними планами. Їх виконання постійно контролюється. Графіки освітнього процесу формуються з орієнтацією на модульне та дистанційне навчання.

На підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців суттєво впливає використання сучасних технологій навчання, зокрема: інтерактивного навчання, когнітивно орієнтованої технології, особистісно орієнтованої технології, практико орієнтованої технології, технології розвитку творчої особистості, технологія дистанційного навчання. Також використовуються когнітивне консультування, інструментально-логічні тренінги, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів.

На кафедрах і факультетах та в інституті мистецтв проводяться науково-методичні семінари для науково-педагогічних працівників щодо особливостей впровадження новітніх технологій в освітній процес університету. З метою підвищення якості дистанційного навчання навчально-методична рада університету за участі кафедри інформаційно-комп'ютерних технологій та методики викладання інформатики організувала для викладачів спецсемінар «Створення дистанційних курсів в середовищі MOODLE».

Питання навчально-методичного супроводу викладання дисциплін є одним із обов'язкових у діяльності кафедр та викладачів університету. Особливу увагу цьому аспекту освітнього процесу приділяють: кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) ім. проф. Т.І. Поніманської (зав. кафедри проф. Дичківська І.М.), кафедра теорії та методики виховання (зав. кафедри проф. Петренко О.Б.), кафедра педагогіки початкової освіти (зав. кафедри проф. Сойчук Р.Л.), кафедра всесвітньої історії (зав. кафедри проф. Постоловський Р.М.), кафедра вікової та педагогічної психології (зав. кафедри проф. Павелків Р.В.), кафедра інформаційно-комп'ютерних технологій та методики викладання інформатики (зав. кафедри проф. Войтович І.С.), кафедра теорії та практики фізичної культури і спорту (зав. кафедри проф. Кіндрат В.К.), кафедра духових та ударних інструментів (зав. кафедри доц. Цюлюпа Л.Д.).

Органічною складовою професійної підготовки є самостійній робота студентів. З цією метою розроблено плани, завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальних дисциплін. Урізноманітнюються форми її виконання. Так, підготовку письмових звітів замінюють наскрізні проекти, командні проекти, аналітичні звіти, реферати, розрахункові роботи, відеопрезентації результатів виконаних завдань та досліджень.

В університеті використовується система рейтингового оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, що сприяє підвищенню навчальної мотивації. Отримані діні такого оцінювання використовується як основа для конкурсного відбору студентів для призначення стипендій (у тому числі персональних та іменних стипендій), зміни форми фінансування навчання на державну.

Система контролю навчальних досягнень студентів з навчальних дисциплін охоплює: поточний контроль, що дає змогу оцінити якість роботи студентів за всіма видами аудиторної роботи; контроль результатів самостійної роботи; модульний контроль, який включає оцінювання досягнень здобувачів освіти за результатами змістових модулів навчальної дисципліни; підсумковий семестровий контроль, що забезпечує визначення інтегрованої оцінки стосовно засвоєння знань з навчальної дисципліни.

Важливою і невід'ємною складовою освітнього процесу в університеті є практика. На кафедрах наявні наскрізні та/або робочі програми з кожного виду практики, в яких визначені мета і завдання та зміст практики, послідовність вивчення окремих питань, вимоги до звітних документів, порядок підведення підсумків практики та оцінювання її результатів.

У зв'язку з пандемією Covid-19 та впровадженням карантинних заходів, які у тому числі торкнулись організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, в університеті практикується (залежно від рівня карантинних обмежень) дистанційне або змішане навчання. У зв'язку з цим навчальні заняття в університеті проводяться з використанням Google Meet, Google Class, MS Teams, Skype, Viber, Zoom, Telegram, Moodle.

Аналіз якості освітнього процесу охоплює оцінювання якості освітньої діяльності. У зв'язку з цим в університеті проводиться щорічне оцінювання науково-педагогічних працівників, що супроводжується визначенням їх рейтингу (<http://rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv>), вживаються заходи із запобігання і виявлення академічного плагіату, а саме:

просвітницька робота з роз'яснення сутності академічної доброчесності, правил підготовки наукових текстів та порядку цитування;

викладання навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень», «Інтелектуальна власність»;

рецензування наукових публікацій науково-педагогічних працівників та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти;

перевірка на наявність плагіату наукових та науково-методичних праць науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти усіх рівнів:

перевірка на наявність плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти;
урахування фактів наявності плагіату під час допуску до захисту кваліфікаційних робіт;

урахування фактів виявлення плагіату при продовженні дії контракту з науково-педагогічними працівниками.

Таким чином, можливим є висновок, що в університеті розроблені основні складові системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та проводиться робота з їх реалізації.

2. Оцінювання якості навчальної діяльності здобувачів вищої освіти:

2.1. Аналіз успішності здобувачів вищої освіти за результатами заліково-екзаменаційних сесій (<https://www.rshu.edu.ua/otsiniuvannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity>).

З допомогою проведених опитувань констатовано, що забезпечення якості оцінювання навчальних досягнень студентів РДГУ ґрунтується на принципах послідовності процедур оцінювання, рівності всіх студентів, необхідності дотримання принципів академічної доброчесності та відповідної політики ознайомлення студентів з методами і критеріями оцінювання

За результатами зимової та літньої сесій 2019/2020 навчального року констатовано певне підвищення рівня навчальних досягнень студентів денної форми (табл 1):

Таблиця 1

Успішність студентів за результатами екзаменаційно-залікових сесій у 2019/2020 н.р. та 2018/2019 н.р.

Освітній ступінь	2019/2020 н. р.		2018/2019 н. р.	
	Абсолютна успішність	Якісна успішність	Абсолютна успішність	Якісна успішність
Бакалавр	88%	50%	88%	48%
Магістр	98%	64%	90%	64%

Як бачимо з таблиці 1, рівень якісної успішності здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня збільшився на 2%; рівень абсолютної успішності магістрантів підвищився на 8%.

За активну участь у навчанні і науковій роботі кращим представникам студентства надані дві стипендії міського голови, та одну стипендію ім. Небесної сотні.

2.2. Аналіз результатів ректорських контрольних робіт (<https://www.rshu.edu.ua/otsiniuvannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity>).

Ректорські роботи проводяться згідно з графіком, поданим деканами факультетів та директором інституту мистецтв. Звіти щодо результатів ректорських контрольних робіт дають змогу зафіксувати

Таблиця 2

Успішність студентів за результатами виконання ректорських контрольних робіт у 2019/2020 н.р. та 2018/2019 н.р.

Семестри	2019/2020 н. р.		2018/2019 н. р.	
	Абсолютна успішність	Якісна успішність	Абсолютна успішність	Якісна успішність
I семестр	97,3%	69,4%	95,6%	65,2%
II семестр	83,5%	59,0%	98,0%	69,4%
Загальний результат	90,4%	64,2%	96,8%	67,3%

Дані, представлені у табл. 2, засвідчують певне зниження рівня успішності здобувачів вищої освіти в університеті:

щодо абсолютної успішності – на 6,4%;

щодо якісної успішності – 3,1%.

Водночас зауважимо, що отримані результати знаходяться в межах середніх показників успішності.

2.3. Аналіз результатів атестації (<https://www.rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity>)

Таблиця 3

Успішність студентів за результатами підсумкової атестації здобувачів вищої освіти у 2019/2020 н.р. та 2018/2019 н.р.

Освітній ступінь	2019/2020 н. р.		2018/2019 н. р.	
	Абсолютна успішність	Якісна успішність	Абсолютна успішність	Якісна успішність
Бакалавр	99,8%	80,3%	99,5%	80,0%
Магістр	100 %	94,4%	99,8%	91,4%

Результати свідчать про високий рівень підготовки здобувачів вищої освіти. У порівнянні з минулим навчальним роком дещо вищими є показники якісної успішності випускників магістратури (на 3%). Інші показники залишились на тому ж рівні.

2.4. Аналіз результатів перевірки на наявність плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

У відповідності до Положення про академічну доброчесність Рівненського державного гуманітарного університету (https://www.rshu.edu.ua/images/rshu/pol_acad_dobr_rshu.pdf) упродовж травня-червня 2020 року було проведено перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ОС бакалавра на наявність плагіату. Роботи подавались в електронному варіанті згідно з графіком, затвердженим ректором РДГУ 02.03.2020 р. (https://www.rshu.edu.ua/images/rshu/poradok_perev_pl_2020.pdf), із застосуванням антиплагіатної інтернет-системи «StrikePlagiarism».

Всього було перевірено 344 кваліфікаційних роботи.

Результати перевірки текстів кваліфікаційних робіт відображено у табл. 4.

Таблиця 4

Результати перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ОС бакалавра на наявність плагіату

Назва навчального підрозділу	Всього подано робіт	Виявлено оригінальних робіт	Відправлено на доопрацювання	Не рекомендовано до захисту	Пройшли повторну перевірку
Інститут мистецтв	60	28	27	5	5
Психолого-природничий факультет	60	15	42	3	3
Педагогічний факультет	23	8	13	2	2
Художньо-педагогічний факультет	17	4	13		
Факультет математики та інформатики	29	17	7	5	5
Факультет української філології	13	10	2	1	1
Фізико-технологічний факультет	15	6	7	2	2
Факультет іноземної філології	43	22	18	3	3
Факультет історії, політології та МВ	36	14	22		

Факультет документальних комунікацій та менеджменту	48	6	40	2	2
---	----	---	----	---	---

3. Оцінювання якості діяльності науково-педагогічних працівників.

Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників проводилось наприкінці 2019/2020 н.р. відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Рівненському державному гуманітарному університеті. У зв'язку з наявністю значних відмінностей у діяльності науково-педагогічних працівників класичних навчальних дисциплін та дисциплін мистецького змісту і наявності мистецько-творчої складової у діяльності викладачів кафедр, які здійснюють професійну підготовку фахівців мистецьких спеціальностей, рейтинг вибудовувався в межах кафедр. Критеріями рейтингового оцінювання були показники рівнів наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників, визначені Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 347). Сформовані рейтинги представлені на вебсайті університету (<http://rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv>).

4. Опитування здобувачів вищої освіти

У вересні-жовтні 2019 року було проведено опитування здобувачів вищої освіти з питань адаптації студентів I курсу до умов навчання в університеті та забезпечення якості освіти в РДГУ.

З метою виявлення мотивів вибору РДГУ та особливостей адаптації студентів I курсу до умов навчання в університеті Центр якості освіти РДГУ провів дослідження у жовтні 2019 року.

Всього було опитано 329 респондентів. При опрацюванні були включені у вибірку сукупність 307 заповнених анкет (без пропусків відповідей на запитання). Вибірка базувалася на районованому відборі респондентів, що дало змогу охопити випадковим (ймовірним методом) студентів усіх факультетів університету й отримати певною мірою репрезентативні результати.

Результати дослідження мали характер пілотажного обстеження з наступним аналізом проблеми сприяння адаптації студентів.

На питання щодо джерел інформації про РДГУ студенти відповіли, що отримали її:
у мережі інтернет (зокрема з веб-сайту РДГУ)

	- 53,7%
від рідних	- 27,4%
від працівників РДГУ (під час профорієнтаційних заходів, консультацій)	- 23,1%
від знайомих	- 21,1%
через рекламу у ЗМІ	- 17,6%
від студентів РДГУ	- 16,6%
від випускників РДГУ	- 10,4%
від учителів та викладачів закладів, в яких вони навчалися	- 6,8%

Відповіді студентів свідчать про інформаційне значення веб-сайту РДГУ та необхідність його оптимального наповнення, рекламної діяльності та профорієнтаційної роботи з випускниками ПЗСО, ПТУ та коледжів.

Водночас необхідно зазначити, що лише 6,8% опитуваних отримали інформацію про університет в закладах, де вони отримували освіту. Цей факт потребує додаткового аналізу у плані активізації співробітництва з педагогічними колективами цих закладів у напрямі інформування учнів про РДГУ.

У відповідь на питання «*Чому Ви обрали РДГУ серед інших вищих навчальних закладів?*» респонденти назвали такі причини, як:

знаходиться близько від дому

47,2%

позитивні відгуки про заклад від родичів або знайомих	29,0%
в РДГУ навчаються рідні, друзі чи знайомі	24,1%
бажання отримати хорошу професійну підготовку	23,1%
в РДГУ навчались батьки або інші родичі	18,2%
сподівався (лась) отримати державне місце	16,9%
РДГУ є державним закладом	14,7%

Відповіді респондентів дали змогу підтвердити тенденції домінування у мотивах вибору студентами РДГУ факту територіальної близькості до місця проживання, думки про університет значущих для вступників людей, прагнення отримати хорошу професійну підготовку та вчитись разом з близькими людьми.

На питання **«Чому Ви обрали спеціальність, за якою навчаєтесь?»** учасники опитування відповіли, що обрана спеціальність дає можливість:

досягнути своїх мрій	64,5%
працевлаштуватись за фахом	15,9%
наслідувати приклад рідних, знайомих	10,1%
навчатись разом з друзями чи знайомими	4,9%

Водночас 4,6% респондентів повідомили, що їх вибір виявився випадковим.

Отримані відповіді є підставою стверджувати, що більшість студентів здійснили вибір спеціальності у відповідності до свого покликання та наслідуючи своїх рідних і знайомих. Немаловажним чинником обрання майбутньої професії є також можливість працевлаштування за фахом. Умовно випадковим можна вважати мотив, пов'язаний з можливістю навчатись разом зі своїми друзями і знайомими, про який повідомили 4,9% респондентів.

У результаті зарахування до числа студентів університету опитувані переживали:

радість	65,5%
щастя	51,8%
гордість	28,3%
інтерес	25,4%
здивування	25,4%
хвилювання	20,8%
сум	14,3%
сумнів	10,1%

Факт свого зарахування до числа студентів університету опитувані переживали переважно позитивно (радість, щастя, гордість, інтерес). Окремі студенти були здивовані тим, що зараховані (або переведені) на державні місця. Однак поруч з цими почуттями мали місце сум і хвилювання з приводу необхідності звикання до нових умов життя і навчання. Водночас 10,1% респондентів сумнівались у своєму вибої або у своїх можливостях навчатись в університеті.

На питання **«Які Ваші очікування від навчання в РДГУ?»** респонденти відповіли, що вони сподіваються отримати можливість для:

здобуття омріяної професії	44,0%
якісної освіти	35,8%
участі у цікавому студентському житті	33,2%
працевлаштування	18,2%
не бути гіршим за інших	7,1%
отримання будь-якої вищої освіти	6,1%

Отримані відповіді свідчать про те, що очікування першокурсників переважно спрямовані на здобуття професійної підготовки та якісної освіти в університеті. Третина (33,2%) респондентів пов'язують свої сподівання з виявленням своєї активності у житті студентів університету. Близько п'ятої частини опитуваних (18,2%) враховують і далекі перспективи, які стосуються майбутнього працевлаштування за фахом. Однак викликає занепокоєння недостатня

мотивація щодо навчання майже десятої частини студентів, які вступили до університету, щоб не бути гіршим за інших(7,1%) та заради отримання диплома про вищу освіту (6,1%).

До змісту анкети було включено питання про те, з якими труднощами стикнулись першокурсники на перших етапах навчання в університеті. Респонденти виокремили такі з них, як:

незвичні умови навчання	80,5%
нові вимоги до навчальної діяльності (підвищення інтенсивності навчання, збільшення обсягу навчального матеріалу)	66,1%
нові умови проживання	33,2%
відсутність друзів	27,7%
необхідність самостійного планування свого часу	22,1
нова якість відносин з викладачами вищої школи	17,6%

Водночас 6,8% опитуваних повідомили, що не стикаються з труднощами і почуваються досить комфортно в університетському середовищі.

Як бачимо, переважна більшість студентів стикаються з проблемами формальної та дидактичної адаптації, а досить помітна частина опитуваних мають проблеми щодо соціально-психологічної і особистісної адаптації. Отже, першокурсники потребують особливої уваги з боку викладачів навчальних дисциплін, кураторів академічних груп, органів студентського самоврядування у плані консультування, інформування, сприяння згуртуванню нових груп, залучення до різноманітних заходів, які б допомогли краще зорієнтуватись у нових умовах університетського життя і навчання.

На питання **«Як Ви долаєте труднощі адаптації?»** респонденти повідомили, що вони:

дослухаються до порад та інструкцій викладачів	50,8%
звертаються за порадою до кураторів груп	45,6%
знаходять друзів серед студентів групи	43,0%
звертаються за порадою до студентів старших курсів	39,2%
частіше їздять додому	36,5%
вирішують свої проблеми самостійно	10,4%

Відповіді опитуваних засвідчили наявність взаємодії між студентами та науково-педагогічними працівниками, до яких звертається половина респондентів. Позитивним бачиться прагнення здобувачів освіти налагодити стосунки з однокурсниками та студентами старших курсів. Третина студентів шукають розради у поїдках додому та у спілкуванні з рідними друзями. Разом з тим, варто звернути увагу педагогів на те, що 10,4% опитаних не звертаються за допомогою до інших, що може свідчити як про відсутність особливих проблем адаптації, так і про неспроможність окремих молодих людей адаптуватись до умов університету.

Аналіз відповідей на питання анкети **«Чи знаєте Ви, до кого треба звертатись за допомогою в РДГУ?»** дав змогу констатувати, що студенти володіють такою інформацією, про яку дізнались під час зустрічей з керівництвом факультетів та інституту мистецтв, випускових кафедр та кураторів груп.

Відповіді студентів на питання анкети дають змогу зробити висновок, що переважна більшість студентів свідомо обрали майбутню професію і прагнуть отримати в університеті якісну підготовку. На перших етапах навчання вони стикнулись з досить серйозними труднощами, пов'язаними зі зміною моделі життя і навчання, входженням в інтенсивний ритм навчальної діяльності, необхідністю самоорганізації та налагодження відносин з великою кількістю незнайомих людей (студентів і викладачів).

Як видно з відповідей студентів, в університеті проводиться робота з боку професорсько-викладацького складу, спрямована на допомогу в адаптації першокурсників інформативно-консультативного характеру. Водночас бачимо необхідним підкреслити, що у зв'язку з тривалістю адаптаційного процесу така робота має продовжуватись далі і націлюватись зокрема

на підготовку студентів до складання заліково-екзаменаційної сесії, яка може спричинити відчутний стрес для студентів-початківців.

Метою опитування здобувачів вищої освіти стосовно якості забезпечення освіти в університеті було виявлення міри врахування їхніх очікувань і запитів у процесі навчання, з'ясування загальних тенденцій щодо реалізації завдань обраної ними спеціальності (освітньої програми). Процедура анкетування, організована Центром якості освіти, передбачала онлайн анкетування студентів, які навчаються за денною формою, з допомогою google-форми. З метою запобігання довільним втручанням, студентам за ОП було повідомлено про відкриття форми, і визначено дати і час (1 година) для її заповнення. Результати вибіркового анкетування виявили загальні тенденції щодо забезпечення якості освітнього процесу за ОП.

Опитування проводилось з 18.11.2019 р. по 30.11.2019 р.

В опитуванні взяли участь 245 здобувачів вищої освіти.

Як з'ясувалось, більшість опитуваних ознайомлені з освітньою програмою, за якою проходять професійну підготовку:

Рис. 1. Дані щодо ознайомлення здобувачів вищої освіти з освітніми програмами

Студентам було запропоновано оцінити за 5-бальною системою якість організації освітнього процесу в РДГУ:

Рис. 2. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості організації освітнього процесу в РДГУ

На питання щодо якості викладання іноземної мови було отримано такі відповіді:

Рис. 3. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості викладання іноземної мови

На питання щодо якості викладання професійно-практичних дисциплін респонденти відповіли таким чином:

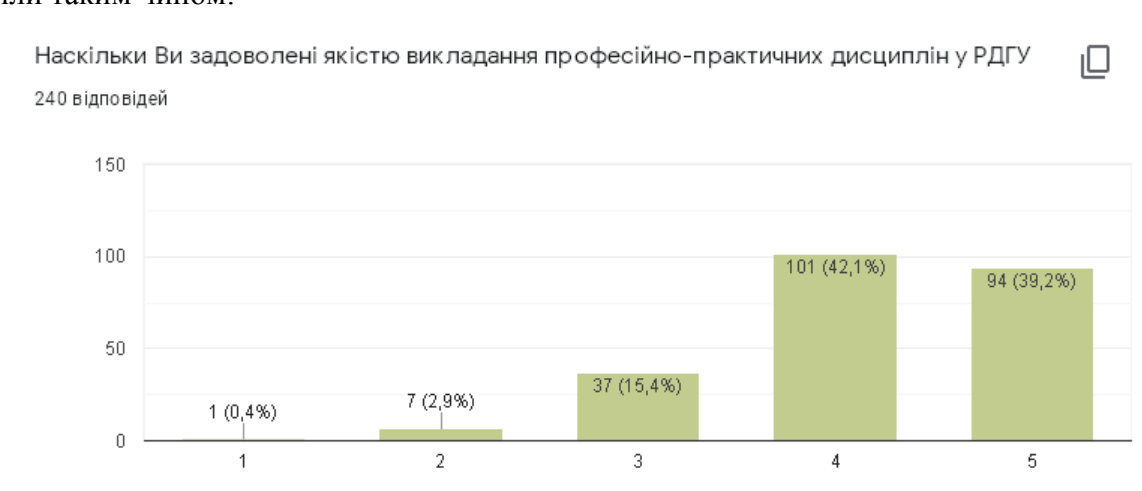

Рис. 4. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості викладання професійно-практичних дисциплін

Опитувані висловили своє ставлення стосовно задоволення місцем проведення практики:

Рис. 5. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості місць проходження практики

Організацію науково-дослідницької роботи респонденти оцінили такими оцінками:

Наскільки Ви задоволені організацією науково-дослідної роботи студентів у РДГУ

230 відповідей

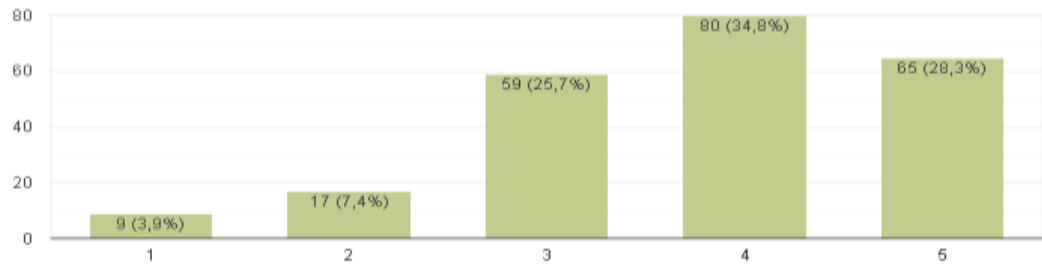

Рис. 6. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості організації науково-дослідницької роботи

Опитувані оцінили можливості отримати додаткові знання в університеті (рис. 7):

Наскільки Ви задоволені можливостями отримання додаткових знань в РДГУ (консультації, семінари, тренінги, сертифіковані курси)

236 відповідей

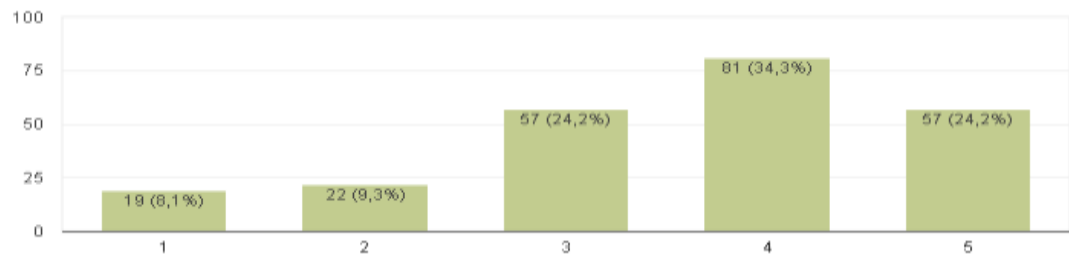

Рис. 7. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти можливостей отримати додаткові знання в РДГУ

Більшість студентів стверджували, що під час навчальних занять використовуються проблемні методи навчання:

На лекційних заняттях викладачами практикуються проблемні питання, дискусії, відповіді на запитання студентів

236 відповідей

Рис. 8. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти якості методів навчання у контексті їх проблемності та дискусійності

Згідно з висловленими опитуваними думками у більшості випадків викладачі приділяють увагу якості відповідей студентів та виконаних ними робіт:

На практичних, семінарських та лабораторних заняттях викладачі аналізують сильні та слабкі сторони виступів студентів, виконання контрольних робіт та індивідуальних завдань

232 відповіді

Рис. 9. Дані щодо оцінок здобувачами вищої освіти ставлення викладачів до результатів навчальної роботи у контексті аналізу їх якості

Результати опитування засвідчили, що більшість студентів оцінюють виокремлені аспекти освітнього процесу позитивно як відповідного їхнім очікуванням.

Водночас варто звернути увагу на те, що частина здобувачів вищої освіти (студентів I курсу) не ознайомлені з освітніми програмами. Відповідно рекомендуємо кафедрам та зокрема кураторам груп провести необхідну роботу.

Оскільки 11,6% оцінили якість освітнього процесу досить низькими оцінками, то бачимо доцільним взяти до уваги надані ними пропозиції щодо її покращення, а саме:

використовувати більше інтерактивних форм і методів навчання;

формувати групи за інтересами для розроблення проектів, зорієнтованих на використання отриманих знань для розв'язання практичних проблем;

запрошувати більше професіоналів-практиків для читання лекцій та проведення практичних занять з професійно орієнтованих дисциплін.;

включати до змісту освітніх програм навчальні дисципліни з проблем формування сприятливого іміджу та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці;

мотивувати студентів до навчання через посилення їх матеріального і морального стимулювання;

покращити якість викладання іноземної мови;

запровадити більше сертифікованих програм для розширення можливостей професійної підготовки студентів.

У контексті недостатнього задоволення місцями практики з боку 13,3% опитаних, ще однією проблемою, яка потребує вирішення з боку випускових кафедр, є пошук додаткових місць практики.

Вимагає певного вдосконалення організація науково-дослідницької роботи в напрямі залучення більшої кількості студентів та розширення її проблематики.

Необхідно також розширити можливості студентів в аспекті здобуття додаткових знань, зокрема через збільшення кількості сертифікованих програм та приділяти більше уваги аналізу результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

5. Опитування науково-педагогічних працівників

Упродовж травня 2020 року в Рівненському державному гуманітарному університеті було проведено онлайн-анкетування, націлене на вивчення особливостей організаційно-методичної діяльності науково-педагогічних працівників та дотримання ними принципів академічної доброчесності. Всього в анкетуванні взяли участь 83 науково-педагогічні працівники університету, які працюють на різних кафедрах факультетів української філології, іноземної філології, математики та інформатики, історії, політології та міжнародних відносин, фізико-технологічному факультеті, психолого-природничому факультеті, художньо-педагогічному факультеті, на факультеті документальних комунікацій та менеджменту.

До основних проблем, які сьогодні існують в університеті педагоги традиційно віднесли:

падіння мотивації студентів щодо успішного навчання;
 невпевненість студентів у майбутньому працевлаштуванні;
 недостатня інформованість викладацького складу щодо проблем студентства.
 На питання «Наскільки Ви вільні у виборі форм та методів навчання?» науково-педагогічні працівники (НПП) надали відповіді:

Рис. 10. Дані щодо критеріїв вибору НПП форм і методів навчання

На питання «Що допомагає Вам у виборі форм та методів навчання?» було отримано такі відповіді:

- спеціальна педагогічна література і фахові журнали українських ЗВО ;
- відвідування занять своїх колег;
- думка студентів (результати опитувань);
- підвищення кваліфікації у провідних ЗВО України;
- тренінги, семінари (загальноуніверситетські);
- тренінги, семінари (кафедральні);
- власні інноваційні педагогічні методики;
- зарубіжні наукові джерела;
- підвищення кваліфікації у провідних університетах Європи та США.

Як з'ясувалось, більшість викладачів, обираючи форми та методи навчання, зважають на думку студентів:

Чи враховуєте Ви думку студентів при виборі форм, методів та засобів навчання?

80 відповідей

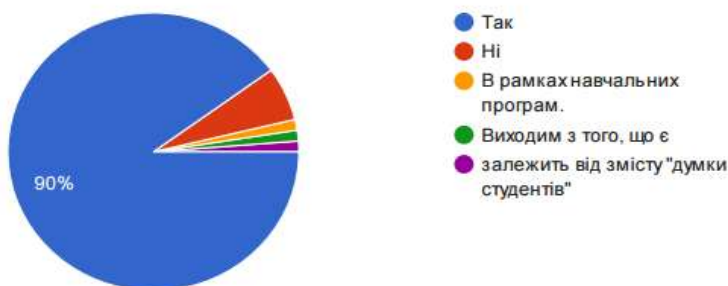

Рис. 11. Дані щодо ставлення НПП до думки студентів при виборі форм і методів навчання
 Другий блок анкети був присвячений проблемі академічної доброчесності. Отримані відповіді засвідчили, що переважна більшість НПП розуміють сутність цього явища:

Чи відоме Вам поняття академічна доброчесність?

82 відповіді

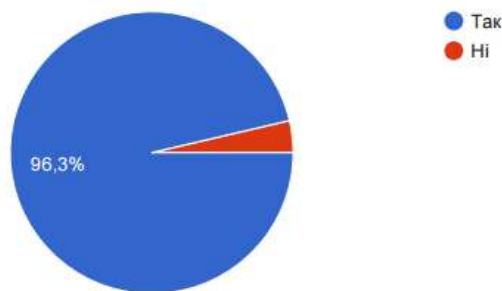

Рис. 12. Дані щодо розуміння НПП поняття «Академічна доброчесність»

При цьому причинами академічної недоброчесності викладачі вважають:

- масовість освіти;

- обмежений доступ до необхідної інформації;

- необхідність виконання великого обсягу робіт.

У зв'язку з цим вони висловили низку пропозиції з приводу вирішення проблеми подолання академічної недоброчесності та спонування учасників освітнього процесу до дотримання принципів доброчесності. До них увійшли такі, як:

- Приділяти увагу дотриманню академічної доброчесності з боку здобувачів вищої освіти.

- Забезпечувати відкритість, взаєморозуміння між викладачами та студентами.

- З перших курсів вчити студентів правил використання досліджень вчених шляхом обов'язкового вказування посилань на їхні роботи.

- Проводити роз'яснювальну роботу.

- Здійснювати ретельну перевірку викладачем робіт студентів, виявляти принциповість у цьому питанні.

За результатами проведеного анкетування виявлено, що переважна більшість науково-педагогічних працівників:

- спрямовані на вдосконалення якості викладання навчальних дисциплін, враховуючи при цьому успіхи і думку студентів;

- ознайомлені з поняттям «академічна доброчесність» та розуміють його сутність;

- вважають, що проблема академічної недоброчесності вимагає розв'язання шляхом просвітництва, навчання написанню наукових робіт, виробленню принципової позиції викладачів щодо перевірки таких робіт, виконаних здобувачами освіти.

6. Опитування педагогів та здобувачів освіти щодо якості дистанційного навчання.

У зв'язку із впровадженням дистанційного навчання під час карантинних протиепідемічних заходів було проведено опитування педагогів вищих і середніх закладів освіти, здобувачів середньої та вищої освіти стосовно якості цієї форми навчання.

В опитуванні взяли участь 499 осіб.

З них переважна більшість не володіли (16,8%) або частково володіли (56,3%) технологіями дистанційного навчання до початку карантину.

Упродовж карантину педагоги використовували мобільний зав'язок (72,5%), спілкувались зі студентами і учнями через соціальні мережі (68%), відкриті освітні ресурси (51,5%), Google сервіси 50%). При цьому освітній контекст педагогів охоплював: текстові повідомлення (73,9%), відеоуроки (6,3%), інтерактивні вправи (42,3%), електронні підручники (30,9%).

Онлайн заняття педагоги проводили переважно з допомогою сервісів Hangouts (9,6%), Google Meet (10%), Zoom (43%), MyOwn Conference (2,4%), Skype (30,9%), YouTube (54%), Viber (1,4%).

До основних труднощів дистанційного навчання опитувані віднесли відсутність потрібного технічного забезпечення (41,6%), складність роботи з освітніми ресурсами (36,8%), недостатню організаційну готовність закладів освіти дистанційного навчання (12,;%), складність проведення підсумкових контрольних заходів (42,6%).

У зв'язку з цим 96,6% респондентів вважають доцільним запровадити до змісту підготовки майбутніх учителів навчальний курс «Технології та методика створення дистанційних освітніх курсів».

Досить проблетичним виявилось питання результативності навчальної діяльності здобувачів освіти: 46,7% педагогів вважали її задовільною, а 43,3% оцінили її на «добре». Проте лише 4,1% учасників анкетування надали їй відмінну оцінку. При цьому 5,8% з них не задоволені такими результатами (оцінки «1» і «2»).

Водночас відповіді здобувачів освіти засвідчили наявність у них труднощів з технічного характеру (30,8%), скаржились на великий обсяг отриманих завдань (49%) та на недоліки онлайн спілкування у порівнянні зі спілкування офлайн (13%). Втім 14,4% з них стверджували, що не стикаються з труднощами під час навчання на відстані.

Проте 26,9% учнів і студентів зазначили, що навчатись дистанційно зручно, бо вони мають більше часу для відпочинку та саморозвитку. 48,1% вважали його зручним лише частково, бо їм вистачало живого спілкування з вчителями (викладачами). Однак чверть опитаних повідомили про те, що їм складно засвоювати новий матеріал у дистанційному режимі.

Роботу педагогів вони оцінили переважно на «відмінно» (34,6%) та «добре» (30,8%). Разом з тим, 22,6% здобувачів освіти вважали її задовільною. Однак частина учнів виявили незадоволення цим аспектом навчального процесу (оцінки «1» і «2» виставили 12% з них).

Результати проведеного опитуння свідчать про недостатню готовність усіх учасників освітнього процесу до дистанційного навчання передусім в аспектах його технічного забезпечення та оволодіння методиками дистанційної взаємодії.

7. Оцінювання якості освітніх програм.

Освітні програми підлягали перегляду з боку гарантів та членів проєктних груп. Упродовж звітної періоду було підготовлено або переглянуто для введення в дію для використання в 2021-2022 навчальному році 140 освітніх програм для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня та 64 освітні програми для другого (магістерського) рівня. Усі діючі освітні програми розглянуті комісією у складі представників навчально-методичної ради університету (голова комісії проф. Р. Л. Сойчук), Центру якості освіти, навчального відділу та навчально-методичного відділу (акредитації та ліцензування), після чого розміщені на вебсайті університету. У результаті виконаної роботи було уточнено структурно-логічні схеми освітніх програм, структуру вибіркокових дисциплін у контексті забезпечення формування соціальних навичок майбутніх фахівців.

Результати перевірки викладено у протоколах засідання комісії (<https://www.rshu.edu.ua/rezultaty-monitorynhu-iakosti-osvitnikh-prohram>).

Таким чином, проведений аналіз стану забезпечення якості вищої освіти у Рівненському державному гуманітарному університеті засвідчує, що у закладі проводиться робота із забезпечення якості в усіх аспектах його діяльності.

Водночас існують проблеми, які вимагають розв'язання в наступному році. До них зокрема належать:

удосконалення системи індикаторів для визначення якості освітньої діяльності та побудови рейтингу науково-педагогічних працівників;

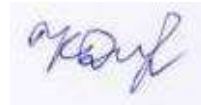
удосконалення системи сприяння адаптації студентів I курсу, зокрема в аспекті підготовки до сесії та подолання екзаменаційного стресу;

урахування побажань здобувачів вищої освіти щодо підвищення діалогічності у взаємодії викладачів і студентів, удосконалення практичної та науково-дослідницької компонент освітнього процесу, розширення можливостей для отримання додаткових знань, підвищення конкурентоспроможності студентів шляхом вдосконалення змісту навчання та урізноманітнення сертифікованих програм;

посилення уваги до питання підвищення навчальної мотивації студентів;

удосконалення технічного забезпечення та методичного забезпечення дистанційного навчання: оволодіння технікою використання сервісів, розширення обсягу електронних методичних ресурсів, пошуку оптимальних методичних параметрів навчання на відстані.

Відповідальна за роботу
Центру якості освіти

доц. К. В. Джеджера